

ZARZĄDZENIE Nr 1/2013
Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego
z dnia 7 stycznia 2013 r.

w sprawie organizacji i prowadzenia w Uniwersytecie Wrocławskim kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela

Na podstawie art. 66 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r.- Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późniejszymi zmianami) w związku z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2012 r. poz. 131) zarządza się, co następuje:

§ 1

W Uniwersytecie Wrocławskim kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela odbywa się:

- 1) w zakresie edukacji przedszkolnej i I etapu edukacyjnego (klasy I-III szkoły podstawowej) na Wydziale Nauk Historycznych i Pedagogicznych na studiach I i II stopnia,
- 2) w zakresie II, III i IV etapu edukacyjnego na:
  - 2.1. specjalizacji nauczycielskiej jedнопredmiotowej, które obejmuje obowiązkowe przygotowanie w zakresie:
    - a) merytorycznym do nauczania przedmiotu (prowadzenia zajęć) – moduł 1. Przygotowanie merytoryczne realizowane jest zgodnie z opisem efektów kształcenia dla realizowanego kierunku studiów odpowiadającego przedmiotowi/rodzajowi zajęć;
    - b) psychologiczno-pedagogicznym – moduł 2;
    - c) dydaktycznym – moduł 3;
  - 2.2. specjalizacji nauczycielskiej dwupredmiotowej gdzie przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela może zostać poszerzone o przygotowanie:
    - a) do nauczania kolejnego przedmiotu (prowadzenia zajęć) – moduł 4;
    - b) w zakresie pedagogiki specjalnej – moduł 5;
  - 2.3. w ramach kształcenia modułowego, które realizowane jest przez studentów niebędących na specjalizacji nauczycielskiej, którzy na danym kierunku uzyskują przygotowanie merytoryczne do nauczania danego przedmiotu (moduł 1). Kształcenie modułowe obejmuje przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne i dydaktyczne (moduł 2 i 3);
  - 2.4. na Studiach Podyplomowych Kwalifikacyjnych „Przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela” powołanych odrębnym zarządzeniem Rektora;
  - 2.5. na studiach podyplomowych kwalifikacyjnych przygotowujących do nauczania kolejnego przedmiotu (prowadzenia zajęć) – moduł 4, powołanych odrębnymi zarządzeniami Rektora;
  - 2.6. na studiach podyplomowych kwalifikacyjnych w zakresie pedagogiki specjalnej – moduł 5, powołanych odrębnymi zarządzeniami Rektora.

§ 2

Kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela w formach określonych w § 1 prowadzi do uzyskania efektów kształcenia określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

§ 3

Kształcenia na studiach pierwszego stopnia obejmuje wyłącznie przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela w przedszkolach i szkołach podstawowych, a na studiach drugiego stopnia i jednolitych studiach magisterskich – do pracy we wszystkich typach szkół i rodzajach placówek.

§ 4

Realizacja modułu 2 i 3 powinna trwać łącznie nie mniej niż 3 semestry. Realizacja modułu 3 może rozpocząć się po realizacji komponentu 1 modułu 2 (*Ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne*). Realizacja modułu 2 na studiach pierwszego stopnia na specjalizacji nauczycielskiej zaczyna się najpóźniej w semestrze drugim.

§ 5

Kształcenie w zakresie modułu 4 jest podejmowane przez studentów lub absolwentów studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, którzy zamierzają uzyskać przygotowanie do nauczania więcej niż jednego przedmiotu (prowadzenia zajęć). Komponenty 2 i 3 modułu 4 mogą być realizowane równoległe z realizacją modułu 3 albo po zakończeniu realizacji modułu 3.

§ 6

Absolwent studiów pierwszego stopnia posiadający przygotowanie merytoryczne do nauczania przedmiotu (prowadzenia zajęć) (moduł 1 – w zakresie studiów pierwszego stopnia), a nieposiadający przygotowania psychologiczno-pedagogicznego i dydaktycznego (moduły 2 i 3), w toku studiów drugiego stopnia przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela na specjalizacji jednoprzedmiotowej lub w ramach kształcenia modułowego realizuje moduł 1 (w zakresie studiów drugiego stopnia) oraz moduły 2 i 3 w zakresie zapewniającym przygotowanie do nauczania na odpowiednich etapach edukacyjnych.

§ 7

1. Liczba godzin zajęć i punktów ECTS dla 2 i 3 modułu kształcenia obowiązuje w przypadku ich realizacji na studiach pierwszego stopnia jak i na studiach drugiego stopnia.
2. Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym (komponent 2 modułu 2) do nauczania na określonym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych na studiach pierwszego stopnia dotyczy nauczania w szkole podstawowej i obejmuje 60 godzin zajęć, zaś na studiach drugiego stopnia – do pozostałych etapów edukacyjnych również obejmuje 60 godzin zajęć.
3. Przygotowanie w zakresie dydaktycznym (komponent 2 modułu 3) do nauczania na określonym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych na studiach pierwszego stopnia dotyczy nauczania w szkole podstawowej i obejmuje 90 godzin zajęć, zaś na studiach drugiego stopnia – do pozostałych etapów edukacyjnych również obejmuje 90 godzin zajęć.

§ 8

Program kształcenia studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela na specjalizacji nauczycielskiej powinien przewidywać liczbę punktów ECTS oraz godzin zajęć przewidzianą dla modułów 1, 2 i 3.

§ 9

Kształcenie modułowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela może być realizowane w ramach dodatkowych 30 punktów ECTS realizowanych na studiach pierwszego i drugiego stopnia.

§ 10

Moduł 2 „Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym” jest realizowany przez Centrum Edukacji Nauczycielskiej Uniwersytetu Wrocławskiego z uwzględnieniem zapisu § 1 pkt 1. Program kształcenia w ramach modułu 2 zawiera Załącznik Nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 11

Moduł 3 „Przygotowanie w zakresie dydaktycznym” na studiach pierwszego i drugiego stopnia realizowany jest w podstawowych jednostkach organizacyjnych Uniwersytetu Wrocławskiego.

§ 12

1. Organizacja i przebieg praktyki nauczycielskiej:
  - a) opiekuńczo-wychowawczej w szkole (30 godzin komponent 3 modułu 2),
  - b) dydaktycznej (przedmiotowej) w szkole (120 godzin komponent 3 modułu 3)– uregulowane są w Załączniku Nr 2 do niniejszego zarządzenia.
2. Uzyskujący przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela na studiach pierwszego stopnia muszą odbyć obie praktyki we wskazanym wyżej wymiarze.
3. Praktyka opiekuńczo-wychowawcza realizowana jest w trakcie studiów jednokrotnie.

§ 13

Jednostki organizacyjne uczelni prowadzące kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela są obowiązane do zapewnienia studentom (słuchaczom) przygotowania merytorycznego do realizacji szczegółowych wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r. poz. 977), odpowiednio do typu placówki, etapu edukacyjnego oraz nauczanego przedmiotu (rodzaju zajęć).

§ 14

Nadzór nad wykonaniem niniejszego zarządzenia powierza się Prorektorowi ds. Nauczania.

§ 15

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania, z mocą od dnia 1 stycznia 2013 r.

REKTOR

**Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym.
Składowa kształcenia nauczycieli realizowana w Uniwersytecie Wrocławskim
przez Centrum Edukacji Nauczycielskiej.**

Spis dokumentów:

- I. Macierz szczegółowych efektów kształcenia.
- II. Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym studentów przygotowujących się do wykonywania zawodu nauczyciela na II, III i IV etapie edukacyjnym (Wariant A)
  1. Plan zajęć
  2. Schemat blokowy przedmiotów Modułu 2
- III. Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym studentów przygotowujących się do wykonywania zawodu nauczyciela na III i IV etapie edukacyjnym (Wariant B)
  1. Plan zajęć
  2. Schemat blokowy przedmiotów Modułu 2

Przedstawione rozwiązania „opisują” wariant optymalny. Możliwe są korekty planu zajęć Modułu 2 w porozumieniu między podstawowymi jednostkami organizacyjnymi a Centrum Edukacji Nauczycielskiej przy zachowaniu zasady sekwencyjności realizacyjnej Modułu 2 i 3 określonej w zarządzeniu Rektora.

Macierz szczegółowych efektów kształcenia

Szczegółowe efekty kształcenia	Przedmiot																										
	Moduł 1		Moduł 2 *																							Moduł 3**	
			Wariant A (II, III i IV stopień edukacyjny)											Wariant B (III i IV stopień edukacyjny)													
	studia licencjackie											drugi stopień		drugi stopień													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
	TI – aplikacje	Język obcy	Psychologia dla nauczycieli (wykład)	Psychologia dla nauczycieli (konwersatorium)	Pedagogika dla nauczycieli (wykład)	Pedagogika dla nauczycieli (konwersatorium)	Pedagogika – uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	Bezpieczeństwo w szkole	Psychologiczne podstawy edukacji w szkole podstawowej	Pedagogiczne podstawy edukacji w szkole podstawowej	Praktyka opiekuńczo-wychowawcza w szkole	Psychologiczno-pedagogiczne podstawy edukacji w szkole podstawowej	Psychologiczne podstawy edukacji w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych	Pedagogiczne podstawy edukacji w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych	Psychologiczno-pedagogiczne podstawy edukacji (seminarium)	Psychologia dla nauczycieli (wykład)	Psychologia dla nauczycieli (konwersatorium)	Pedagogika dla nauczycieli (wykład)	Pedagogika dla nauczycieli (konwersatorium)	Pedagogika – uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	Bezpieczeństwo w szkole	Psychologiczne podstawy edukacji w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych	Pedagogiczne podstawy edukacji w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych	Praktyka opiekuńczo-wychowawcza w szkole	Psychologiczno-pedagogiczne podstawy edukacji w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych	Podstawy dydaktyki	Pozostałe komponenty Modułu 3 w rozbiću na przedmioty
1) wiedza			X					X			X	X	X		X	X						X		X	X		
a)	absolwent posiada wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia, zarówno w aspekcie biologicznym, jak i psychologicznym oraz społecznym, poszerzoną w odniesieniu do odpowiednich etapów edukacyjnych,																										

*Szczegółowe efekty kształcenia w Module 2 są realizowane częściowo i jedynie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym.

**Zajęcia Modułu 3 realizują te same szczegółowe efekty kształcenia w zakresie dydaktycznym.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
b) absolwent posiada wiedzę na temat procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego, w tym w działalności pedagogicznej (dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej), oraz ich prawidłowości i zakłóceń,				X	X	X				X	X	X	X	X	X		X	X	X			X	X	X	X		
c) absolwent posiada wiedzę na temat wychowania i kształcenia, w tym ich filozoficznych, społeczno-kulturowych, psychologicznych, biologicznych i medycznych podstaw,			X		X	X			X			X				X		X	X							X	
d) absolwent posiada wiedzę na temat współczesnych teorii dotyczących wychowania, uczenia się i nauczania oraz różnorodnych uwarunkowań tych procesów,			X		X											X		X									
e) absolwent posiada wiedzę na temat głównych środowisk wychowawczych, ich specyfiki i procesów w nich zachodzących,					X	X				X				X	X			X	X				X				
f) absolwent posiada wiedzę na temat projektowania i prowadzenia badań diagnostycznych w praktyce pedagogicznej, poszerzoną w odniesieniu do odpowiednich etapów edukacyjnych i uwzględniającą specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z zaburzeniami w rozwoju,				X					X		X	X	X				X					X		X	X		

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
g) absolwent posiada wiedzę na temat struktury i funkcji systemu edukacji - celów, podstaw prawnych, organizacji i funkcjonowania instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych,					X													X									
h) absolwent posiada wiedzę na temat podmiotów działalności pedagogicznej (dzieci, uczniów, rodziców i nauczycieli) i partnerów szkolnej edukacji (np. instruktorów harcerskich) oraz specyfiki funkcjonowania dzieci i młodzieży w kontekście prawidłowości i nieprawidłowości rozwojowych,				X	X	X			X	X	X	X	X	X	X		X	X	X			X	X	X	X		
i) absolwent posiada wiedzę na temat specyfiki funkcjonowania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych,				X			X		X		X	X	X				X			X		X		X	X		
j) absolwent posiada wiedzę na temat metodyki wykonywania zadań - norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w wybranym obszarze działalności pedagogicznej (wychowanie przedszkolne, nauczanie w szkołach ogólnodostępnych, w szkołach i oddziałach specjalnych oraz integracyjnych),					X	X	X			X				X				X	X	X			X				

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
k) absolwent posiada wiedzę na temat bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, do pracy w których uzyskuje przygotowanie,								X													X							
l) absolwent posiada wiedzę na temat projektowania ścieżki własnego rozwoju i awansu zawodowego,												X													X			
m) absolwent posiada wiedzę na temat etyki zawodu nauczyciela;					X						X	X						X						X	X			
2) umiejętności																												
a) absolwent w zakresie umiejętności potrafi dokonywać obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych,				X			X				X	X					X				X				X	X		
b) absolwent w zakresie umiejętności potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz psychologii do analizowania i interpretowania określonego rodzaju sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, a także motywów i wzorów zachowań uczestników tych sytuacji,			X	X			X		X		X	X	X			X					X		X		X	X		

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
c) absolwent w zakresie umiejętności potrafi posługiwać się wiedzą teoretyczną z zakresu pedagogiki, psychologii oraz dydaktyki i metodyki szczegółowej w celu diagnozowania, analizowania i prognozowania sytuacji pedagogicznych oraz dobierania strategii realizowania działań praktycznych na poszczególnych etapach edukacyjnych,				x			x		x		x	x					x			x				x	x		
d) absolwent w zakresie umiejętności potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności związane z działalnością pedagogiczną (dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą), korzystając z różnych źródeł (w języku polskim i obcym) i nowoczesnych technologii,					x	x						x		x	x			x	x				x		x		
e) absolwent w zakresie umiejętności posiada umiejętności diagnostyczne pozwalające na rozpoznawanie sytuacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, opracowywanie wyników obserwacji i formułowanie wniosków,											x	x												x	x		

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
f) absolwent w zakresie umiejętności posiada rozwinięte kompetencje komunikacyjne: potrafi porozumiewać się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk, będącymi w różnej kondycji emocjonalnej, dialogowo rozwiązywać konflikty i konstruować dobrą atmosferę dla komunikacji w klasie szkolnej,				X						X	X	X			X		X						X	X	X		
g) absolwent w zakresie umiejętności potrafi ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych związanych z odpowiednimi etapami edukacyjnymi,						X				X	X	X			X								X	X	X		
h) absolwent w zakresie umiejętności potrafi dobierać i wykorzystywać dostępne materiały, środki i metody pracy w celu projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) oraz wykorzystywać nowoczesne technologie do pracy dydaktycznej,						X				X	X				X								X	X			

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
i) absolwent w zakresie umiejętności potrafi kierować procesami kształcenia i wychowania, posiada umiejętność pracy z grupą (zespołem wychowawczym, klasowym),						X					X				X					X				X			
j) absolwent w zakresie umiejętności potrafi animować prace nad rozwojem uczestników procesów pedagogicznych, wspierać ich samodzielność w zdobywaniu wiedzy oraz inspirować do działań na rzecz uczenia się przez całe życie,										X	X				X								X	X			
k) absolwent w zakresie umiejętności potrafi pracować z uczniami, indywidualizować zadania i dostosowywać metody i treści do potrzeb i możliwości uczniów (w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) oraz zmian zachodzących w świecie i w nauce,							X				X									X				X			
l) absolwent w zakresie umiejętności potrafi posługiwać się zasadami i normami etycznymi w wykonywanej działalności,											X	X												X	X		

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
m) absolwent w zakresie umiejętności potrafi pracować w zespole, pełniąc różne role; umie podejmować i wyznaczać zadania; posiada elementarne umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych), posiada umiejętność współpracy z innymi nauczycielami, pedagogami i rodzicami uczniów,											X	X			X									X	X		
n) absolwent w zakresie umiejętności potrafi analizować własne działania pedagogiczne (dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze) i wskazywać obszary wymagające modyfikacji, potrafi eksperymentować i wdrażać działania innowacyjne,										X	X	X											X		X		
o) absolwent w zakresie umiejętności potrafi zaprojektować plan własnego rozwoju zawodowego;												X													X		

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
3) kompetencje społeczne																												
a) absolwent w zakresie kompetencji społecznych ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności; rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego; dokonuje oceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności w trakcie realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych),												X			X											X		
b) absolwent w zakresie kompetencji społecznych jest przekonany o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych zadań zawodowych wynikających z roli nauczyciela,						X				X									X				X					
c) absolwent w zakresie kompetencji społecznych ma świadomość konieczności prowadzenia zindywidualizowanych działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) w stosunku do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,				X							X	X					X								X	X		

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
d) absolwent w zakresie kompetencji społecznych ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej; wykazuje cechy refleksyjnego praktyka,												X			X											X		
e) absolwent w zakresie kompetencji społecznych ma świadomość istnienia etycznego wymiaru diagnozowania i oceniania uczniów,				X							X	X			X		X								X	X		
f) absolwent w zakresie kompetencji społecznych odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania pedagogiczne (dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze),										X	X				X									X	X			
g) absolwent w zakresie kompetencji społecznych jest gotowy do podejmowania indywidualnych i zespołowych działań na rzecz podnoszenia jakości pracy szkoły;												X			X											X		

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
4) w zakresie języka obcego, w przypadku gdy język obcy:																												
a) absolwent w zakresie języka obcego, w przypadku gdy język obcy jest specjalnością kształcenia - ma umiejętności językowe w zakresie języka obcego, do nauczania którego uzyskuje przygotowanie, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz w zakresie języka obcego niebędącego specjalnością kształcenia zgodne z wymaganiami ustalonymi dla określonego obszaru i poziomu kształcenia w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego,		X																										
b) absolwent w zakresie języka obcego, w przypadku gdy język obcy nie jest specjalnością kształcenia - ma umiejętności językowe zgodne z wymaganiami ustalonymi dla określonego obszaru i poziomu kształcenia w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego;		X																										

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
5) w zakresie technologii informacyjnej - posiada:																												
a) absolwent w zakresie technologii informacyjnej - posiada podstawową wiedzę i umiejętności w zakresie technik informatycznych, przetwarzania tekstów, wykorzystywania arkuszy kalkulacyjnych, korzystania z baz danych, posługiwania się grafiką prezentacyjną, korzystania z usług w sieciach informatycznych, pozyskiwania i przetwarzania informacji,	X																											
b) absolwent w zakresie technologii informacyjnej - posiada umiejętność zróżnicowanego wykorzystywania TI w pracy pedagogicznej;																												
6) w zakresie emisji głosu - posiada:																												
a) absolwent w zakresie emisji głosu - posiada podstawową wiedzę o funkcjonowaniu i patologii narządu mowy,					X													X										
b) absolwent w zakresie emisji głosu - posiada wykształcone prawidłowe nawyki postępowania się narządem mowy;						X													X									
7) w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy																												
absolwent posiada niezbędną wiedzę z zakresu zasad bezpieczeństwa, udzielania pierwszej pomocy i odpowiedzialności prawnej opiekuna.								X														X						

Plan zajęć

Moduł 2 Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym studentów przygotowujących się do wykonywania zawodu nauczyciela na II, III i IV etapie edukacyjnym (Wariant A)

Moduł	Komponenty modułu	Przedmioty	Forma zajęć	Liczba godzin	Punkty ECTS
Moduł 2 Przygotowanie w zakresie psychologiczno- pedagogicznym	1. Ogólne przygotowanie psychologiczno- pedagogiczne	Psychologia dla nauczycieli	wykład	15	1
		Psychologia dla nauczycieli	konwersatorium	30	2
		Pedagogika dla nauczycieli	wykład	15	1
		Pedagogika dla nauczycieli	konwersatorium	15	1
		Pedagogika – uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkole	konwersatorium	15	1
	2. Przygotowanie psychologiczno- pedagogiczne do nauczania w szkole podstawowej	Bezpieczeństwo w szkole	warsztaty	15	1
		Psychologiczne podstawy edukacji w szkole podstawowej	konwersatorium	15	1
		Pedagogiczne podstawy edukacji w szkole podstawowej	konwersatorium	15	1
	3. Praktyka	Praktyka opiekuńczo-wychowawcza w szkole	praktyka	30	1
	2. Przygotowanie psychologiczno- pedagogiczne do nauczania w szkole	Psychologiczno-pedagogiczne podstawy edukacji w szkole podstawowej	konwersatorium	30	2

	podstawowej (cd.)				
	2. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne do nauczania w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej	Psychologiczne podstawy edukacji w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej	konwersatorium	15	1
		Pedagogiczne podstawy edukacji w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej	konwersatorium	15	1
		Psychologiczno-pedagogiczne podstawy edukacji	seminarium	30	2
				255	16

Schemat blokowy przedmiotów Modułu 2
Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym studentów przygotowujących się do uczenia na II,
III i IV etapie edukacyjnym
(Wariant A)

Rok I, Semestr 1	Rok I, Semestr 2
	(1) Psychologia dla nauczycieli (15 godz., wykład)
	(1) Psychologia dla nauczycieli (30 godz., konwersatorium)
Rok II, Semestr 3	Rok II, Semestr 4
(1) Pedagogika dla nauczycieli (15 godz., wykład)	
(1) Pedagogika – uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkole (15 godz., konwersatorium)	
(1) Pedagogika dla nauczycieli (15 godz., konwersatorium)	
(2) Bezpieczeństwo w szkole (15 godz., warsztaty)	(2) Psychologiczne podstawy edukacji w szkole podstawowej (15 godz., konw.)
	(2) Pedagogiczne podstawy edukacji w szkole podstawowej (15 godz., konw.)
(3) Praktyka opiekuńczo-wychowawcza w szkole (30 godz.)	
Rok III, Semestr 5	Rok III, Semestr 6
(2) Psychologiczno-pedagogiczne podstawy edukacji w szkole podstawowej (30 godz., konwersatorium)	
<hr style="border-top: 1px dashed black;"/>	
Rok I mgr, Semestr 1	Rok I mgr, Semestr 2
(2) Psychologiczne podstawy edukacji w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych (15 godz., konwersatorium)	(2) Psychologiczno-pedagogiczne podstawy edukacji (30 godz., seminarium)
(2) Pedagogiczne podstawy edukacji w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych (15 godz., konwersatorium)	

Plan zajęć

Moduł 2 Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym studentów przygotowujących się do wykonywania zawodu nauczyciela na III i IV etapie edukacyjnym (Wariant B)

Moduł	Komponenty modułu	Przedmioty	Forma zajęć	Liczba godzin	Punkty ECTS
Moduł 2 Przygotowanie w zakresie psychologiczno- pedagogicznym	1. Ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne	Psychologia dla nauczycieli	wykład	15	1
		Psychologia dla nauczycieli	konwersatorium	30	2
		Pedagogika dla nauczycieli	wykład	15	1
		Pedagogika – uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkole	konwersatorium	15	1
		Pedagogika dla nauczycieli	konwersatorium	15	1
	2. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne do nauczania w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych	Bezpieczeństwo w szkole	warsztaty	15	1
		Psychologiczne podstawy edukacji w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych	konwersatorium	15	1
		Pedagogiczne podstawy edukacji w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych	konwersatorium	15	1
	3. Praktyka	Praktyka opiekuńczo-wychowawcza	praktyka	30	1
	2. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne do nauczania w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych (cd.)	Psychologiczno-pedagogiczne podstawy edukacji w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych	konwersatorium	30	2
					195

Schemat blokowy przedmiotów Modułu 2

Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym studentów przygotowujących się

Rok I mgr, Semestr 1

(1)

Psychologia dla nauczycieli

(15 godz., wykład)

(1)

Psychologia dla nauczycieli

(30 godz., konwersatorium)

(1)

Pedagogika dla nauczycieli

(15 godz., wykład)

(1)

Pedagogika dla nauczycieli

(15 godz., konwersatorium)

(1)

Pedagogika – uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkole

(15 godz., konwersatorium)

Rok I mgr, Semestr 2

(2)

Bezpieczeństwo w szkole

(15 godz., warsztaty)

(2)

Psychologiczne podstawy edukacji

w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych

(15 godz., konw.)

(2)

Pedagogiczne podstawy edukacji

w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych

(15 godz., konw.)

(3)

Praktyka opiekuńcza-wychowawcza w szkole (30 godz.)

Rok II mgr, Semestr 3

(2)

Psychologiczno-pedagogiczne podstawy edukacji w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych

(30 godz., konwersatorium)

Szczegółowe zasady odbywania praktyki nauczycielskiej w Uniwersytecie Wrocławskim

Spis dokumentów:

- I. Zasady ogólne odbywania praktyki nauczycielskiej
- II. Praktyka opiekuńczo-wychowawcza w szkole
  1. Szczegółowe zasady odbywania praktyki opiekuńczo-wychowawczej w szkole
  2. Arkusz oceny kompetencji opiekuńczo-wychowawczych praktykanta
  3. Szkolna karta zaliczenia praktyki opiekuńczo-wychowawczej.
- III. Praktyka dydaktyczna (przedmiotowa) w szkole
  1. Szczegółowe zasady odbywania praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) w szkole
  2. Arkusz oceny kompetencji dydaktycznych praktykanta
  3. Szkolna karta zaliczenia praktyki dydaktycznej (przedmiotowej).

I. ZASADY OGÓLNE ORGANIZACJI PRAKTYK NAUCZYCIELSKICH

1. Składowymi praktyki nauczycielskiej są:
  - a) praktyka opiekuńczo-wychowawcza w wymiarze 30 godzin (zintegrowana efektami kształcenia z praktyką dydaktyczną realizowaną po II roku studiów).
  - b) praktyka dydaktyczna (przedmiotowa) w wymiarze minimum 120 godzin¹ (przygotowanie do nauczania przedmiotu) realizowana jest w formie:
    - praktyki śródrocznej,
    - praktyki ciągłej po II roku studiów (minimum 60 godz.).
2. Program praktyki opiekuńczo-wychowawczej jest zintegrowany z programami nauczania przedmiotów realizowanych w ramach ogólnego przygotowania psychologiczno-pedagogicznego oraz w ramach przygotowania psychologiczno-pedagogicznego do nauczania na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych.
3. Program praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) jest zintegrowany z programem nauczania przedmiotów realizowanych w ramach podstaw dydaktyki oraz w ramach dydaktyki przedmiotu na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych.
4. Praktyki pedagogiczne realizowane są w szkole/szkołach na odpowiednim etapie edukacyjnym/ etapach edukacyjnych, w miejscowości będącej siedzibą Uczelni lub w miejscu zamieszkania studenta, w semestrach określonych w planie studiów.
5. Student zobowiązany jest zrealizować praktykę opiekuńczo-wychowawczą oraz praktykę dydaktyczną, zgodnie z wytycznymi określonymi odpowiednio w dokumencie:
  - a) Szczegółowe zasady odbywania praktyki opiekuńczo-wychowawczej w Uniwersytecie Wrocławskim;
  - b) Szczegółowe zasady odbywania praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) w Uniwersytecie Wrocławskim
6. Opiekunami praktyki z ramienia Uczelni są:
  - a) wykładowca CEN UW. - w przypadku praktyki opiekuńczo-wychowawczej;
  - b) opiekun dydaktyczny z podstawowej jednostki organizacyjnej - w przypadku praktyki przedmiotowej;
7. W dniu rozpoczęcia praktyki nauczycielskiej student jest zobowiązany zgłosić się do dyrekcji Szkoły, przed godziną ósmą, celem skierowania do nauczyciela-opiekuna, który jest jego bezpośrednim przełożonym podczas praktyki. Obowiązkiem studenta jest powiadomienie dyrekcji Szkoły oraz opiekunów z ramienia Uczelni o niemożności stawienia się w Szkole w oznaczonym terminie (np. zwolnienie lekarskie).
8. Nauczyciel-opiekun ustala ze studentem właściwą realizację praktyki oraz planuje szczegółowy harmonogram realizacji zadań określonych odpowiednio dla praktyki dydaktycznej, jak i praktyki opiekuńczo-wychowawczej.

---

¹ W przypadku, gdy student uzyskuje uprawnienia do nauczania określonego przedmiotu w szkole podstawowej, gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej, zaleca się uwzględnienie dodatkowej praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) na studiach II°, która odbywałaby się w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej.

Harmonogram praktyki dydaktycznej i harmonogram praktyki opiekuńczo-wychowawczej, po zatwierdzeniu ich przez dyrektora Szkoły, student powinien dostarczyć opiekunom praktyk z ramienia Uczelni w pierwszym tygodniu praktyki (za wyjątkiem praktyki jednotygodniowej).

9. W czasie odbywania praktyki nauczycielskiej student podlega obowiązującej w szkole dyscyplinie pracy. Cechować go powinna solidność i sumienność w wykonywaniu obowiązków.
10. Student przed rozpoczęciem praktyki nauczycielskiej zobowiązany jest ubezpieczyć się od następstw nieszczęśliwych wypadków i odpowiedzialności cywilnej na czas trwania praktyki zawodowej.

II. PRAKTYKA OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZA W SZKOLE

II.1. Szczegółowe zasady odbywania praktyki opiekuńczo-wychowawczej w Uniwersytecie Wrocławskim

a) Cele praktyki opiekuńczo-wychowawczej w szkole:

- Gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą z uczniami, zarządzaniem grupą i diagnozowaniem indywidualnych potrzeb uczniów.
- Konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością wychowawczą w działaniu praktycznym.
- Poznanie szkoły, jako instytucji wychowawczej (w tym zasad organizowania pracy opiekuńczo-wychowawczej, problemów opiekuńczo-wychowawczych).
- Rozwijanie kompetencji diagnostyczno-opiekuńczo-wychowawczych studenta.
- Ćwiczenie doboru i wykorzystywania materiałów, środków i metod pracy w celu projektowania i efektywnego realizowania działań diagnostycznych, wychowawczych i opiekuńczych w pracy z uczniami (także ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi).
- Gromadzenie materiału badawczego, dotyczącego ucznia, klasy i przestrzeni wychowawczej szkoły.

b) Rodzaje zadań praktycznych podejmowanych przez studenta podczas praktyki opiekuńczo-wychowawczej w szkole:

- Zapoznanie się ze specyfiką szkoły, w której praktyka jest odbywana, w szczególności:
  - poznanie realizowanych przez szkołę zadań opiekuńczo-wychowawczych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników,
  - poznanie prowadzonej dokumentacji, w tym: Statut Szkoły, Szkolny program wychowawczy, Regulamin oceniania zachowania ucznia, Szkolny program profilaktyki, Procedury postępowania w sytuacjach trudnych, Plan wychowawczy klasy, Regulamin samorządu uczniowskiego, dzienniki lekcyjne, dokumentacja pedagoga, dokumentacja psychologa szkolnego, program WDN.
- Obserwowanie:
  - zorganizowanej i podejmowanej spontanicznie aktywności formalnych i nieformalnych grup uczniów,
  - aktywności poszczególnych uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
  - interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) – dziecko oraz interakcji między dziećmi i młodzieżą (w tym samym i w różnym wieku),
  - procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowawczych, ich prawidłowości i zakłóceń,
  - czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk oraz prowadzonych przez niego zajęć opiekuńczo-wychowawczych,
  - sposobu integrowania przez opiekuna praktyk różnej działalności, w tym opiekuńczo-wychowawczej, dydaktycznej, pomocowej i terapeutycznej,
  - dynamiki grupy, ról pełnionych przez uczestników grupy, zachowania i postaw dzieci i młodzieży,
  - działań podejmowanych przez opiekuna praktyk na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny w grupie;
- Współdziałanie z opiekunem praktyk w:
  - sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą oraz zapewnianiu bezpieczeństwa,
  - podejmowaniu działań wychowawczych wynikających z zastanych sytuacji,
  - prowadzeniu zorganizowanych zajęć wychowawczych,
  - podejmowaniu działań na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- Pełnienie roli opiekuna-wychowawcy, w szczególności:
  - diagnozowanie dynamiki grupy oraz pozycji jednostek w grupie,
  - poznawanie uczniów i wychowanków, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, a także określanie poziomu rozwoju oraz wstępne diagnozowanie dysfunkcji i zaburzeń,
  - samodzielne prowadzenie działań opiekuńczo-wychowawczych wobec grupy i poszczególnych uczniów i wychowanków w grupie,
  - sprawowanie opieki nad grupą w toku spontanicznej aktywności uczniów i wychowanków,

- organizację i prowadzenie zajęć wychowawczych (w tym zajęć integrujących grupę i działań profilaktycznych) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
- animowanie aktywności grupy i współdziałania jej uczestników, organizowanie pracy uczniów i wychowanków w grupach zadaniowych,
- podejmowanie indywidualnej pracy z uczniami i wychowankami (w tym uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),
- podejmowanie działań wychowawczych o charakterze interwencyjnym w sytuacjach konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych lub nieprzestrzegania ustalonych zasad,
- sprawowanie opieki nad uczniami i wychowankami poza terenem szkoły lub placówki;
- analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, w tym:
  - prowadzenie dokumentacji praktyki,
  - konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
  - ocenę własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań opiekuńczych i wychowawczych (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),
  - ocenę przebiegu prowadzonych działań oraz realizacji zamierzonych celów,
  - konsultacje z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych sytuacji i przeprowadzanych działań,
  - omawianie zgromadzonych doświadczeń w grupie studentów (słuchaczy).

c) Obowiązki studenta podczas praktyki opiekuńczo-wychowawczej w szkole:

- Student przebywa w Szkole średnio 6 godzin dziennie, realizując zadania wynikające z ustalonego z Opiekunem praktyki z ramienia szkoły *harmonogramem praktyk opiekuńczo-wychowawczych*, z tym iż w pierwszych 2 dniach nie prowadzi samodzielnie lekcji/zajęć.
- Student obserwuje:
  - pracę opiekuńczo- wychowawczą nauczyciela,
  - posiedzenie Zespołu wychowawczego,
  - pracę pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego,
  - posiedzenie Zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole,
  - pracę Samorządu uczniowskiego;
- Student prowadzi działania diagnostyczne (5 godz.):
  - diagnozuje dynamikę grupy oraz pozycję uczniów w grupie,
  - obserwuje i poznaje uczniów (ich sytuację społeczną, zainteresowania, zdolności);
- Student uczestniczy w następujących formach pracy opiekuńczo wychowawczej z uczniami:
  - lekcje wychowawcze: min. 1 godz. obserwacji / min. 1 godz. prowadzenia,
  - zajęcia integrujące grupę: min. 1 godz. obserwacji / min.1 godz. prowadzenia,
  - zajęcia profilaktyczne: min. 1 godz. obserwacji / min. 1 godz. prowadzenia
  - dyżury w czasie przerw międzylekcyjnych razem z nauczycielem w liczbie min. 2.
 Student powinien swoje lekcje/zajęcia przygotowywać samodzielnie, ale konsultować z Opiekunem praktyki z ramienia szkoły i opierać na szczegółowym konspekcie/scenariuszu. Lekcje/zajęcia mogą być przeprowadzone po zatwierdzeniu ich konspektu/scenariusza lekcyjnego przez Opiekuna praktyki z ramienia szkoły, na dzień przed ich przeprowadzeniem. Opiekun praktyki z ramienia szkoły wpisuje na konspekcie/scenariuszu akceptację.

Po odbytej lekcji/zrealizowanych zajęciach student wpisuje pod ich konspektem/scenariuszem uwagi i zalecenia opiekuna praktyki z ramienia szkoły. Uwagi te powinny być przedyskutowane w czasie omawiania lekcji/zajęć. Następnie student wpisuje pod konspektem/scenariuszem własny komentarz do samodzielnie przeprowadzonej lekcji/formy zajęć.

- Student obserwuje i pomaga/asystuje w prowadzeniu zajęć w ramach indywidualizacji pracy z uczniem (w tym z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi):
  - zajęć rozwijających uzdolnienia ucznia: min.1 godz. obserwacji/min. 1 godz. prowadzenia,
  - zajęć dydaktyczno-wyrównawczych: min. 1 godz. obserwacji/min. 1 godz. prowadzenia;
- Student sprawuje opiekę nad uczniami poza terenem szkoły: min. 2 godz.
- Student wykonuje zadania kształcenia psychologiczno-pedagogicznego, określone w *ABC Praktykanta*, dostępnym na stronie Internetowej http://www.cen.uni.wroc.pl/praktyki_pedagogiczne.htm (6 godz.),
- Student omawia z Opiekunem praktyk z ramienia szkoły (i innymi nauczycielami, pedagogiem, psychologiem szkolnym) obserwowane i realizowane działania diagnostyczno-opiekuńczo-wychowawczych (3 godz.).
- Zaleca się, aby student mógł obserwować:
  - posiedzenie Rady Pedagogicznej,
  - zebranie z rodzicami,
  - prowadzenie zajęć w ramach:
    - (i) indywidualizacji pracy z uczniem (w tym z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),
    - (ii) zajęć korekcyjno-kompensacyjnych,
    - (iii)zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.

d) **Dokumentacja praktyki opiekuńczo-wychowawczej w szkole**

- Student systematycznie gromadzi dokumentację związaną z przebiegiem praktyki opiekuńczo-wychowawczej. W *Portfolio praktykanta – część psychologiczno-pedagogiczna* umieszcza materiały związane z realizacją zadań kształcenia psychologiczno-pedagogicznego, opisanych w *ABC Praktykanta* (por. http://www.cen.uni.wroc.pl/praktyki_pedagogiczne.htm).
  - Pod koniec praktyki opiekuńczo-wychowawczej student sporządza *Sprawozdanie z przebiegu praktyki opiekuńczo-wychowawczej*.
  - Opiekun praktyki z ramienia szkoły wypełnia arkusz obserwacji *Kompetencje opiekuńczo-wychowawcze praktykanta* oraz *Szkolną kartę zaliczenia praktyki opiekuńczo-wychowawczej*. Swoją ocenę omawia ze studentem.
  - Dyrektor Szkoły, względnie zastępca stwierdza odbycie praktyki opiekuńczo-wychowawczej w *Szkolnej karcie zaliczenia praktyki opiekuńczo-wychowawczej* oraz potwierdza opinię wystawioną przez opiekuna praktyki z ramienia szkoły swoim podpisem i pieczęcią.
  - Wpisu zaliczenia *Praktyki opiekuńczo-wychowawczej* dokonuje Opiekun praktyki z CEN UW. w pierwszym tygodniu po zakończeniu praktyki. Podstawą zaliczenia jest przedstawienie przez studenta następujących dokumentów:
    - wypełniona przez opiekuna praktyki z ramienia szkoły *Szkolna karta zaliczenia praktyki opiekuńczo-wychowawczej*,
    - wypełniony przez opiekuna praktyki z ramienia szkoły arkusz obserwacji *Kompetencje opiekuńczo-wychowawcze praktykanta*,
    - wypełnione przez studenta *Sprawozdanie z przebiegu praktyki opiekuńczo-wychowawczej w szkole*.
- Portfolio praktykanta (część psychologiczno –pedagogiczna)* i kserokopie ww. dokumentów student przynosi na konwersatorium: *Psychologiczno-pedagogiczne podstawy edukacji w ...* , podczas którego zostaną szczegółowo omówione doświadczenia studenta podczas praktyki opiekuńczo-wychowawczej i zrealizowane przez studenta zadania kształcenia psychologiczno-pedagogicznego.

e) **Obowiązki nauczyciela - opiekuna praktyki opiekuńczo-wychowawczej z ramienia szkoły:**

▪ **Obowiązki wobec studenta:**

- zapoznanie studenta z zasadami funkcjonowania szkoły, procedurami i regulacjami prawnymi, włączając w to procedury dotyczące nagłych wypadków;
  - ustalenie wraz z praktykantem *harmonogramu praktyki opiekuńczo-wychowawczej*, omówienie wzajemnych oczekiwań, a zwłaszcza wyjaśnienie odpowiedzialności za przygotowywanie i przeprowadzenie lekcji/zajęć opiekuńczo –wychowawczych;
  - przedstawienie praktykanta gronu pedagogicznemu, pokazanie całego zaplecza szkoły;
  - zapewnienie dostępu do dokumentów szkoły, z którymi student ma obowiązek się zapoznać;
  - przedstawienie praktykanta klasie/grupie uczniów, podkreślenie jego uprawnień i kompetencji nauczycielskich;
  - stopniowe wprowadzanie praktykanta w pracę nauczyciela wychowawcy i branie odpowiedzialności za wszystkie aspekty nauczania i pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela;
  - częsta obserwacja praktykanta i udzielanie informacji zwrotnych dotyczących silnych i słabych stron praktykanta, obowiązkowa obserwacja praktykanta podczas prowadzonych przez niego lekcji/zajęć,
  - sprawdzanie i akceptowanie zaprojektowanych przez studenta scenariuszy/konspektów lekcji/zajęć, nie później niż na jeden dzień przed planowanymi zajęciami:
    - (i) akceptacja poprzez złożenie podpisu na scenariuszu/konspekcie,
    - (ii) jeżeli scenariusz/konspekt wymaga poprawy opiekun praktyki udziela wskazówek dotyczących koniecznych zmian - ponownie sprawdza i akceptuje scenariusz/konspekt;
  - po zajęciach, prowadzonych przez studenta, nauczyciel-opiekun omawia ze studentem przebieg i wyniki jego całodziennego pracy. Tematem omówienia powinna być przede wszystkim każda obserwowana lub przeprowadzona przez studenta lekcja lub forma zajęć opiekuńczo wychowawczych (patrz: *Arkusz oceny kompetencji opiekuńczo-wychowawczych praktykanta*);
  - udostępnienie praktykantowi informacji o uczniach z zachowaniem poufności tych danych,
  - służyć radami dotyczącymi aspektów wychowawczych pracy z uczniami,
  - stworzenie okazji do obserwowania i omawiania działań opiekuńczo-wychowawczych opiekuna praktyk,
  - umożliwienie kontaktu z innymi pracownikami szkoły: pedagog, psycholog, stażyści, udział w posiedzeniu Rady Pedagogicznej, Zespołu wychowawczego, Zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole oraz rodzicami uczniów (udział w zebraniu z rodzicami),
  - zachęcanie praktykanta do zadawania pytań i szukania rozwiązań napotykanym problemom,
  - dokonanie końcowej pisemnej oceny pracy studenta w ramach praktyki opiekuńczo-wychowawczej wraz z szczegółowym omówieniem oceny.
- **Obowiązki wobec opiekunów praktyki opiekuńczo-wychowawczej z ramienia Uczelni:**
- podsumowanie pracy studenta na praktyce opiekuńczo-wychowawczej i dokonanie oceny przez wypełnienie:

- (i) *Szkolnej karty zaliczenia praktyki opiekuńczo-wychowawczej,*
  - (ii) *Arkusza oceny kompetencji opiekuńczo-wychowawczych praktykanta*
- natychmiastowe komunikowanie się z opiekunami praktyki opiekuńczo-wychowawczej z ramienia Uczelni (wykładowca CEN UW.) w razie problemów, związanych z organizacją praktyki lub zachowaniem praktykanta.

f) **Obowiązki opiekuna praktyki opiekuńczo-wychowawczej z ramienia Uczelni**

Opiekun z ramienia Uczelni (wykładowca CEN UW.) sprawuje opiekę nad przebiegiem praktyki opiekuńczo-wychowawczej przydzielonych mu studentów.

Do zadań opiekuna należy:

- przygotowanie studentów do praktyk, a w szczególności:
  - (i) Udzielanie wskazówek dotyczących sposobu realizacji programu praktyk,
  - (ii) Omówienie zasad prowadzenia dokumentacji niezbędnej do zaliczenia praktyki,
  - (iii) Poinformowanie o obowiązku ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków i odpowiedzialności cywilnej na czas trwania praktyk;
- kontakt z przydzielonymi studentami;
- pomoc w sytuacjach problemowych, związanych z realizacją praktyki opiekuńczo-wychowawczej;
- zaliczenie praktyki opiekuńczo-wychowawczej w dokumentacji przebiegu studiów, po zapoznaniu się z wymaganą dokumentacją praktyki opiekuńczo-wychowawczej złożoną przez studenta w ciągu tygodnia od daty zakończenia praktyki opiekuńczo-wychowawczej.
- opracowanie sprawozdania ze swojej działalności wraz z oceną przebiegu praktyki, które należy złożyć w biurze Centrum Edukacji Nauczycielskiej w ciągu 3 tygodni od dnia zakończenia praktyki.

II.2. Szkolna karta zaliczenia praktyki opiekuńczo-wychowawczej

Dane dotyczące studenta-praktykanta	Dane dotyczące nauczyciela – opiekuna praktyki
Imię i nazwisko praktykanta:	Imię i nazwisko nauczyciela:
Wydział UW r./kierunek studiów/ rok studiów:	Stopień awansu zawodowego nauczyciela:
Termin realizacji praktyki opiekuńczo-wychowawczej:	
Praktykant, realizując zadania kształcenia psychologiczno-pedagogicznego, w ramach 30 godzin praktyki opiekuńczo-wychowawczej:	
1. Zapoznał się z wybranymi dokumentami, regulującymi pracę opiekuńczo-wychowawczą szkoły (proszę zaznaczyć ☒):	
☐	Statut Szkoły,
☐	Szkolny program wychowawczy,
☐	Regulamin oceniania zachowania ucznia,
☐	Szkolny program profilaktyki,
☐	Procedury postępowania w sytuacjach trudnych,
☐	Plan wychowawczy klasy,
☐	Regulamin samorządu uczniowskiego,
☐	dzienniki lekcyjne
☐	dokumentacja pedagoga,
☐	dokumentacja psychologa szkolnego,
☐	program WDN,
☐	inne: .....
2. Obserwował wybrane formy organizacji pracy opiekuńczo-wychowawczej szkoły (proszę zaznaczyć ☒):	
☐	pracę opiekuńczo-wychowawczą opiekuna praktyk,
☐	pracę pedagoga szkolnego,
☐	pracę psychologa szkolnego,
☐	posiedzenie Rady Pedagogicznej
☐	posiedzenie Zespołu wychowawczego
☐	posiedzenie Zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole,
☐	pracę Samorządu uczniowskiego,

☐	zajęcia indywidualne z uczniami,		
☐	zebranie z rodzicami,		
☐	inne:		
3. Prowadził, obserwował i konsultował z nauczycielami następujące działania diagnostyczno-opiekuńczo-wychowawczych nauczyciela/szkoły (proszę zaznaczyć ☒):			
a) działania diagnostyczne:			
☐	diagnozowanie dynamiki grupy oraz pozycji uczniów w grupie,		
☐	obserwacja i poznawanie uczniów, ich sytuacji społecznej, zainteresowań, zdolności;		
b) zajęcia opiekuńczo-wychowawcze:			
☐ prowadził ..... liczba godz.	☐ obserwował ..... liczba godz.	lekcje wychowawcze,	
☐ prowadził ..... liczba godz.	☐ obserwował ..... liczba godz.	zajęcia integrujące grupę,	
☐ prowadził ..... liczba godz.	☐ obserwował ..... liczba godz.	zajęcia profilaktyczne,	
☐ prowadził ..... liczba godz.	☐ obserwował ..... liczba godz.	dyżury podczas przerw,	
☐ prowadził ..... liczba godz.	☐ obserwował ..... liczba godz.	sprawowanie opieki nad uczniami poza terenem szkoły.	
4. Zapoznał się z działaniami nauczyciela realizowanymi w ramach indywidualizacji pracy z uczniem - w tym uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (proszę zaznaczyć ☒):			
a) obserwował i asystował nauczycielowi w prowadzeniu zajęć:			
☐	rozwijających uzdolnienia,		
☐	dydaktyczno-wyrównawczych;		
☐	indywidualnego nauczania (realizowanego w szkole)		
b) obserwował nauczyciela podczas zajęć:			
☐	korekcyjno-kompensacyjnych,		
☐	związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.		
5. Praktykant opracował pod kierunkiem opiekuna praktyki opiekuńczo-wychowawczej dokumentację zaplanowanych i zrealizowanych działań opiekuńczo-wychowawczych (proszę zaznaczyć ☒):		☐ Tak	☐ Nie
6. Komentarze nauczyciela , dotyczące przebiegu praktyki opiekuńczo-wychowawczej:			
7. Proponowana ocena końcowa (skala ocen od 2,0 do 5,0):			
8. Kompetencje opiekuńczo-wychowawcze praktykanta, które nauczyciel-opiekun praktyk:			

a) uważa za mocne strony praktykanta:

b) uważa za słabe strony praktykanta (które trzeba poprawić, doskonalić umiejętności opiekuńczo-wychowawcze nauczyciela):

.....
*Data i podpis nauczyciela-opiekuna praktyki
opiekuńczo-wychowawczej*

.....
Data i podpis praktykanta

.....
Pieczętka i podpis dyrektora szkoły

II.3. Arkusz oceny kompetencji opiekuńczo-wychowawczych praktykanta

Instrukcja: Proszę wstawić X w polu, które najlepiej opisuje typowe lub najczęściej obserwowane zachowania praktykanta, przyjmując oznaczenie:

- 0 – brak sytuacji do oceny tego obszaru w trakcie obserwacji;
- 1 – poważne zastrzeżenia do zachowania praktykanta w tym obszarze;
- 2 – odpowiada oczekiwaniom nauczyciela;
- 3 – rozwija się satysfakcjonująco.

Opis działań praktykanta	0 pkt.	1 pkt.	2 pkt.	3 pkt.	Uwagi:
I. Umiejętność budowania relacji z uczniem					
Przejawianie pozytywnego stosunku do ucznia (słowa, gesty, spojrzenia)					
Przejawianie zainteresowania konkretnym uczniem: <i>jego</i> <i>potrzebami, problemami</i>					
Uważne słuchanie wypowiedzi ucznia					
Zaangażowanie w pomoc uczniowi w sytuacji problemowej					
Radzenie sobie w sytuacjach trudnych wychowawczo (w relacji praktykant-uczeń)					
II. Umiejętność budowania relacji z klasą/grupą uczniów					
Budowanie pozytywnej atmosfery w kontaktach z klasą/grupą					
Przekazywanie uczniom informacji zwrotnej na temat ich zachowań (<i>pozytywnych i sprawiających praktykantowi</i> <i>trudności</i>)					
Radzenie sobie w sytuacjach trudnych wychowawczo (<i>w relacji praktykant-klasa/grupa uczniów</i>)					
III. Umiejętność prowadzenia działań opiekuńczo-wychowawczych					
Prowadzenie lekcji wychowawczych					
Prowadzenie zajęć integrujących grupę					
Prowadzenie zajęć profilaktycznych					
Podejmowanie działań o charakterze interwencyjnym w sytuacjach konfliktu i zagrożenia bezpieczeństwa					
Sprawowanie opieki nad uczniami poza terenem szkoły					
IV. Umiejętność indywidualizacji pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi					
Znajomość zasad indywidualizacji pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi					
Dostrzeganie pojawiających się trudności w nauce uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi					
Rozumienie przyczyn pojawiających się trudności					
Znajomość sposobów pomocy w nauce uczniowi ze specjalnymi potrzebami w nauce					
V. Umiejętność planowania i dokumentowania własnych działań opiekuńczo-wychowawczych					
Kreatywność na etapie projektowania działań opiekuńczo- wychowawczych					
Przygotowanie scenariuszy zajęć					
Przygotowanie sprawozdań z przeprowadzonych zajęć					

Przygotowanie materiałów do pracy z uczniami					
Umiejętność pracy w zespole					
VI. Umiejętność badania przestrzeni wychowawczej szkoły					
Dokonywanie obserwacji i analizy sytuacji wychowawczych, zaistniałych podczas praktyki					
Analizowanie systemu wychowawczego szkoły i obowiązujących procedur działań opiekuńczo-wychowawczych					
VII. Umiejętność autorefleksji i rozwijania osobistych kompetencji opiekuńczo-wychowawczych					
Analizowanie własnych działań opiekuńczo-wychowawczych					
Dążenie do uzyskania informacji zwrotnych na temat swoich działań opiekuńczo-wychowawczych					
Zbieranie informacji na temat doświadczeń innych nauczycieli - wychowawców					
Poszukiwanie literatury do samokształcenia i form doskonalenia kompetencji wychowawczo-opiekuńczych					
Postępowanie się zasadami i normami etycznymi w pracy					
Ogólna ocena kompetencji opiekuńczo-wychowawczych praktykanta (skala ocen od 2,0 do 5,0):					

III. PRAKTYKA DYDAKTYCZNA (PRZEDMIOTOWA)

III.1. Szczegółowe zasady odbywania praktyki dydaktycznej (przedmiotowej w Uniwersytecie Wrocławskim)

a) Cele praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) w szkole:

- Gromadzenie doświadczeń związanych z pracą dydaktyczno-wychowawczą nauczyciela.
- Konfrontowanie nabytej wiedzy z zakresu dydaktyki szczegółowej (metodyki nauczania) z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.
- Praktyczne zapoznanie się z pracą i życiem szkoły.
- Poznanie ogólnych zasad organizowania pracy dydaktycznej.
- Pogłębienie znajomości metod i form nauczania w zakresie studiowanego przedmiotu.

b) Rodzaje zajęć praktycznych studenta przez studenta podczas praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) w szkole:

- Zapoznanie się studenta ze specyfiką szkoły, w której realizuje praktykę, poprzez zapoznanie się z :
  - realizowanymi przez szkołę zadaniami dydaktycznymi, sposobami funkcjonowania szkoły, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych;
  - podstawową dokumentacją szkolną i sposobem jej opracowania:
    - (i) Statut Szkoły, zestaw szkolnych programów nauczania, wewnątrzszkolny system oceniania,
    - (ii) dokumenty klasowe: dziennik lekcyjny, arkusze ocen, przedmiotowy program nauczania wraz z obudową dydaktyczną (dla przedmiotu głównego i dodatkowego), szczegółowy rozkład materiału nauczania (plan wynikowy) przedmiotu, przedmiotowy system oceniania, literatura pomocnicza dla danego przedmiotu.
- Obserwowanie przez studenta:
  - czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego lekcji (zajęć) oraz aktywności uczniów,
  - toku metodycznego lekcji (zajęć), stosowanych przez nauczyciela metod i form pracy oraz wykorzystywanych pomocy dydaktycznych,
  - interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) – dziecko oraz interakcji między dziećmi lub młodzieżą w toku lekcji (zajęć),
  - procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w klasie, ich prawidłowości i zakłóceń,
  - sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów oraz różnicowania poziomu aktywności poszczególnych uczniów,
  - sposobu oceniania uczniów,
  - sposobu zadawania i kontrolowania pracy domowej,
  - dynamiki i klimatu społecznego klasy, ról pełnionych przez uczniów, zachowania i postaw uczniów,
  - funkcjonowania i aktywności w czasie lekcji (zajęć) poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych,
  - działań podejmowanych przez opiekuna praktyk na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny,
  - organizacji przestrzeni w klasie, sposobu jej zagospodarowania (ustawienie mebli, wyposażenie, dekoracje).
- Współdziałanie studenta z opiekunem praktyk w:
  - planowaniu i przeprowadzaniu lekcji (zajęć),
  - organizowaniu pracy w grupach,
  - przygotowywaniu pomocy dydaktycznych,
  - wykorzystywaniu środków multimedialnych i technologii informacyjnej w pracy dydaktycznej,
  - kontrolowaniu i ocenianiu uczniów,
  - podejmowaniu działań na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych,
  - organizowaniu przestrzeni klasy,
  - podejmowaniu działań w zakresie projektowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- Pełnienie przez studenta roli nauczyciela, w szczególności:
  - planowanie lekcji (zajęć), formułowanie celów, dobór metod i form pracy oraz środków dydaktycznych,
  - dostosowywanie metod i form pracy do realizowanych treści, etapu edukacyjnego oraz dynamiki grupy uczniowskiej,
  - organizację i prowadzenie lekcji (zajęć) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
  - wykorzystywanie w toku lekcji (zajęć) środków multimedialnych i technologii informacyjnej,
  - dostosowywanie sposobu komunikacji w toku lekcji (zajęć) do poziomu rozwoju uczniów,
  - animowanie aktywności poznawczej i współdziałania uczniów, rozwijanie umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy z wykorzystaniem technologii informacyjnej,

- organizację pracy uczniów w grupach zadaniowych,
- dostosowywanie podejmowanych działań do możliwości i ograniczeń uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- diagnozowanie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów,
- podejmowanie indywidualnej pracy dydaktycznej z uczniami (w tym uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),
- podejmowanie działań wychowawczych w toku pracy dydaktycznej, w miarę pojawiających się problemów, w sytuacjach: zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych, nieprzestrzegania ustalonych zasad,
- podejmowanie współpracy z innymi nauczycielami, wychowawcą klasy, pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami.
- Student analizuje i interpretuje zaobserwowane albo doświadczone sytuacje i zdarzenia pedagogicznych, w tym:
  - prowadzenie dokumentacji praktyki,
  - konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
  - ocenę własnego funkcjonowania w toku wypełniania roli nauczyciela (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),
  - ocenę przebiegu prowadzonych lekcji (zajęć) oraz realizacji zamierzonych celów,
  - konsultacje z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych i prowadzonych lekcji (zajęć),
  - omawianie zgromadzonych doświadczeń w grupie studentów (słuchaczy).

c) Obowiązki praktykanta podczas praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) w szkole:

- Student przebywa w Szkole średnio 6 godzin dziennie, realizując zadania wynikające z ustalonego z Opiekunem praktyki z ramienia szkoły *harmonogramem praktyk dydaktycznych (przedmiotowych)*, z tym iż w pierwszych 3 dniach nie prowadzi samodzielnie lekcji (z wyjątkiem praktyki jednotygodniowej).
- Przekazanie, w pierwszym tygodniu praktyki, zatwierdzonego przez dyrektora Szkoły szczegółowego *Harmonogramu praktyk dydaktycznej (przedmiotowej)* Opiekunowi praktyk dydaktycznych z ramienia Uczelni (za wyjątkiem praktyki jednotygodniowej).
- Student obserwuje i przeprowadza samodzielnie lekcje w ilości:
  - **w czasie praktyki jednotygodniowej (30 godzin w Szkole):**
nie mniej niż 6 lekcji obserwowanych przez studenta, nie mniej niż 4 lekcje samodzielnie prowadzone przez studenta,
  - **w czasie praktyki dwutygodniowej (60 godzin w Szkole):**
nie mniej niż 12 lekcji obserwowanych przez studenta, nie mniej niż 12 lekcji samodzielnie prowadzonych przez studenta,
  - **w czasie praktyki trzytygodniowej (90 godzin w Szkole):**
nie mniej niż 18 lekcji obserwowanych przez studenta, nie mniej niż 18 lekcji samodzielnie prowadzonych przez studenta,
  - **w czasie praktyki czterotygodniowej (120 godzin w Szkole):**
nie mniej niż 24 lekcje obserwowane przez studenta, nie mniej niż 24 lekcje samodzielnie prowadzone przez studenta.
- Student powinien obserwować lekcje przedmiotowe prowadzone przez nauczycieli i praktykantów, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz różne formy pracy pozalekcyjnej.
- Student powinien swoje lekcje/zajęcia przygotowywać samodzielnie, ale konsultować z Opiekunem praktyk dydaktycznych z ramienia szkoły i opierać na szczegółowym konspekcie/scenariuszu. Lekcje/zajęcia mogą być przeprowadzone po zatwierdzeniu ich konspektu/scenariusza lekcyjnego przez nauczyciela-opiekuna na dzień przed ich przeprowadzeniem. Nauczyciel-opiekun wpisuje na konspekcie/scenariuszu akceptację.
- Po odbytej lekcji/zrealizowanych zajęciach student wpisuje pod ich konspektem/scenariuszem uwagi i zalecenia Opiekuna praktyk dydaktycznych z ramienia szkoły, dotyczące sposobu prowadzenia lekcji/zajęć. Uwagi te powinny być przedyskutowane w czasie omawiania lekcji/zajęć. Następnie student wpisuje pod konspektem/scenariuszem własny komentarz do samodzielnie przeprowadzonej lekcji/formy zajęć.
- Student powinien pełnić dyżury w czasie przerw międzylekcyjnych razem z nauczycielem.
- Zaleca się, aby student:
  - przeprowadził cykl lekcji w jednej klasie zakończony sprawdzianem oraz przeprowadził lekcje w klasach na różnych poziomach nauczania i na różne tematy,
  - prowadził lekcje z przedmiotów kierunkowych,
  - wykorzystywał możliwie szeroką gamę środków dydaktycznych,
  - wykonywał pracę w charakterze asystenta nauczyciela – brał udział w sprawdzaniu zeszytów przedmiotowych, prac domowych, ćwiczeń i prac klasowych z próbą ich oceny.

d) Dokumentacja praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) w szkole

- Student systematycznie gromadzi dokumentację związaną z przebiegiem praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) w *Portfolio praktykanta – część dydaktyczna* (konspekty/scenariusze swoich lekcji z

komentarzem własnymi i nauczyciela, karty pracy ucznia, sprawdziany z kryteriami oceniania, opis przygotowywanych pomocy dydaktycznych).

- Pod koniec praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) student sporządza *Sprawozdanie z przebiegu praktyki dydaktycznej (przedmiotowej)*, w którym uwzględnia m.in. rodzaje wykonywanych zajęć, liczbę lekcji/zajęć obserwowanych i samodzielnie prowadzonych w poszczególnych klasach oraz łącznie, ocenę własnej pracy (osiągnięcia, trudności).
- Nauczyciel-opiekun praktyki dydaktycznej z ramienia szkoły wypełnia *Arkusze oceny kompetencji dydaktycznych praktykanta* oraz *Szkolną kartę zaliczenia praktyki dydaktycznej*.
- Dyrektor Szkoły, względnie zastępca stwierdza odbycie praktyki w *Szkolnej karcie zaliczenia praktyki przedmiotowej* oraz potwierdza opinię wystawioną przez nauczyciela-opiekuna swoim podpisem i pieczęcią.
- Wpisu zaliczenia *praktyki dydaktycznej (przedmiotowej)* dokonuje opiekun z ramienia Uczelni w pierwszym tygodniu po zakończeniu praktyki. Podstawą zaliczenia jest przedstawienie przez studenta następujących dokumentów:
  - szczegółowy *Harmonogram realizacji praktyki przedmiotowej (dydaktycznej)*;
  - wypełniona przez opiekuna praktyki w szkole *Szkolna karta zaliczenia praktyki dydaktycznej (przedmiotowej)*;
  - wypełniony przez opiekuna praktyki w szkole *Arkusze oceny kompetencji dydaktycznych praktykanta*;
  - *Portfolio praktykanta – część dydaktyczna*.

e) **Obowiązki nauczyciela - opiekuna praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) z ramienia szkoły**

▪ **Obowiązki wobec studenta-praktykanta:**

- zapoznanie studenta z zasadami funkcjonowania szkoły, procedurami i regulacjami prawnymi, włączając w to procedury dotyczące nagłych wypadków.;
- ustalenie wraz ze studentem - praktykantem *harmonogramu realizacji praktyki dydaktycznej (przedmiotowej)* i omówienie wzajemnych oczekiwań, a zwłaszcza wyjaśnienie odpowiedzialności za przygotowywanie i przeprowadzenie lekcji/zajęć;
- przedstawienie praktykanta gronu pedagogicznemu, pokazanie całego zaplecza szkoły oraz zaplecza przedmiotowego;
- zapewnienie dostępu do dokumentów szkoły, z którymi student ma obowiązek się zapoznać;
- ułatwienie studentowi startu zawodowego na praktykach, poprzez zapoznanie go z pracownią przedmiotową (w tym z regulaminem pracowni) oraz z planem wyników, przedmiotowym programem nauczania, podręcznikami, obudową dydaktyczną (w tym poradnikiem dla nauczyciela), wewnątrzszkolnym systemem oceniania, przedmiotowym systemem oceniania, itp.;
- przedstawienie praktykanta klasie, podkreślenie jego uprawnień i kompetencji nauczycielskich;
- stopniowe wprowadzanie praktykanta w pracę nauczyciela przedmiotu i branie odpowiedzialności za wszystkie aspekty nauczania;
- sprawdzanie i akceptowanie zaprojektowanych przez studenta scenariuszy/konspektów lekcji/zajęć, nie później niż na jeden dzień przed planowanymi zajęciami:
  - (i) akceptacja poprzez złożenie podpisu na scenariuszu/konspekcie,
  - (ii) jeżeli scenariusz/konspekt wymaga poprawy opiekun praktyki udziela wskazówek dotyczących koniecznych zmian i ponownie sprawdza i akceptuje scenariusz/konspekt.
- częsta obserwacja praktykanta i udzielanie informacji zwrotnych dotyczących silnych i słabych stron praktykanta, obowiązkowa obserwacja praktykanta podczas prowadzonych przez niego lekcji/zajęć;
- po zajęciach, prowadzonych przez studenta, nauczyciel-opiekun omawia ze studentem przebieg i wyniki jego całodziennego pracy. Tematem omówienia powinna być przede wszystkim każda obserwowana lub przeprowadzona przez studenta lekcja (patrz: *Arkusze oceny kompetencji dydaktycznych praktykanta*);
- w wypadku obserwowania przez studenta lekcji/zajęć u innego nauczyciela w ich omówieniu uczestniczy również ten nauczyciel;
- udostępnienie praktykantowi informacji o uczniach z zachowaniem poufności tych danych;
- służenie radami dotyczącymi aspektów dydaktycznych pracy z uczniami, stworzenie okazji do obserwowania i omawiania działań dydaktycznych;
- zachęcanie praktykanta do zadawania pytań i szukania rozwiązań napotykanym problemom;
- dokonanie końcowej oceny pracy studenta w ramach praktyki dydaktycznej wraz z szczegółowym omówieniem oceny.

▪ **Obowiązki wobec opiekunów praktyki dydaktycznej z ramienia Uczelni:**

- podsumowanie pracy studenta na praktyce dydaktycznej (przedmiotowej) i dokonanie oceny przez wypełnienie:
  - (i) *Szkolnej karty zaliczenia praktyki dydaktycznej (przedmiotowej)*,
  - (ii) *Arkusza oceny kompetencji dydaktycznych praktykanta*
- natychmiastowe komunikowanie się z opiekunami praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) z ramienia Uczelni w razie problemów, związanych z organizacją praktyki lub zachowaniem praktykanta.

f) Obowiązki opiekuna praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) z ramienia Uczelni

Opiekun z ramienia Uczelni sprawuje opiekę nad przebiegiem praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) przydzielonych mu studentów.

Do zadań opiekuna należy:

- skierowanie studentów na praktyki do szkół/placówek oraz sporządzenie listy praktykantów i przekazanie jej do Centrum Edukacji Nauczycielskiej,
- przygotowanie studentów do praktyki, a w szczególności:
  - (i) udzielanie wskazówek dotyczących sposobu realizacji programu praktyk,
  - (ii) omówienie zasad prowadzenia dokumentacji niezbędnej do zaliczenia praktyki,
  - (iii) poinformowanie o obowiązku ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków i odpowiedzialności cywilnej na czas trwania praktyk;
- kontakt z przydzielonymi studentami;
- pomoc w sytuacjach problemowych, związanych z realizacją praktyki dydaktycznej (przedmiotowej);
- zaliczenie praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) w dokumentacji przebiegu studiów, po zapoznaniu się z wymaganą dokumentacją praktyki dydaktycznej (przedmiotowej), złożoną przez studenta w ciągu tygodnia od daty zakończenia praktyki dydaktycznej.
- opracowanie sprawozdania ze swojej działalności wraz z oceną przebiegu praktyki, które należy złożyć w dziekanacie w ciągu 3 tygodni od dnia zakończenia praktyki.

III.2. Szkolna karta zaliczenia praktyki dydaktycznej (przedmiotowej)

Dane dotyczące studenta-praktykanta	Dane dotyczące nauczyciela – opiekuna praktyki
Imię i nazwisko praktykanta:	Imię i nazwisko nauczyciela:
Wydział UW/r/kierunek studiów/ rok studiów:	Stopień awansu zawodowego nauczyciela:
Termin realizacji praktyki dydaktycznej (przedmiotowej):	
Praktykant, realizując zadania kształcenia dydaktycznego, w ramach ..... godzin praktyki dydaktycznej (przedmiotowej):	
1. Zapoznał się z wybranymi dokumentami, regulującymi obszar pracy dydaktycznej nauczyciela/ szkoły (proszę zaznaczyć ☒):	
☐	Statut Szkoły,
☐	Szkolny zestaw programów nauczania,
☐	Wewnątrzszkolny system oceniania,
☐	Regulamin pracowni przedmiotowej,
☐	Dziennik lekcyjny,
☐	Program nauczania przedmiotu (wraz obudową dydaktyczną)
☐	Szczegółowy rozkład materiału nauczania przedmiotu (plan wynikowy)
☐	Przedmiotowy system oceniania,
☐	inne: .....
☐	inne: .....
☐	inne: .....
2. Obserwował i konsultował z nauczycielem- opiekunem wybrane formy organizacji pracy dydaktycznej nauczyciela/szkoły (proszę zaznaczyć ☒):	
☐	pracę dydaktyczną opiekuna praktyk,
☐	posiedzenie Rady Pedagogicznej,
☐	posiedzenie Zespołu ds. dydaktycznych,
☐	posiedzenie Zespołu przedmiotowego
☐	posiedzenie Zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole,
☐	zebranie z rodzicami,
☐	inne: .....
☐	inne: .....
☐	inne: .....
3. Prowadził, obserwował i konsultował z nauczycielem -opiekunem następujące działania dydaktyczne	

<i>(proszę zaznaczyć ☑):</i>		
☐ prowadził ..... liczba godz.	☐ obserwował ..... liczba godz.	lekcje przedmiotowe .....
☐ prowadził ..... liczba godz.	☐ obserwował ..... liczba godz.	lekcje przedmiotowe .....
☐ prowadził ..... liczba godz.	☐ obserwował ..... liczba godz.	lekcje przedmiotowe – prowadzone w ramach nauczania indywidualnego w szkole
☐ prowadził ..... liczba godz.	☐ obserwował ..... liczba godz.	dyżury podczas przerw,
☐ prowadził ..... liczba godz.	☐ obserwował ..... liczba godz.	sprawowanie opieki nad uczniami poza terenem szkoły.
4. Zapoznał się z działaniami nauczyciela realizowanymi w ramach indywidualizacji pracy z uczniem - w tym uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (proszę zaznaczyć ☑):		
☐ obserwował ..... liczba godz.	☐ asystował ..... liczba godz.	zajęcia pozalekcyjne ..... prowadzone w ramach rozwijania uzdolnień,
☐ obserwował ..... liczba godz.	☐ asystował ..... liczba godz.	zajęcia pozalekcyjne ..... (dydaktyczno-wyrównawcze),
5. Praktykant opracował pod kierunkiem opiekuna praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) dokumentację zaplanowanych i zrealizowanych działań dydaktycznych (proszę zaznaczyć ☑):		☐ Tak ☐ Nie
6. Komentarze nauczyciela , dotyczące przebiegu praktyki opiekuńczo-wychowawczej:		
7. Proponowana ocena końcowa (skala ocen od 2,0 do 5,0):		
8. Kompetencje dydaktycznych praktykanta, które nauczyciel-opiekun praktyk:		
c) uważa za mocne strony praktykanta:		
d) uważa za słabe strony praktykanta (które trzeba poprawić, doskonalić umiejętności opiekuńczo-wychowawcze nauczyciela):		

.....
Data i podpis nauczyciela-opiekuna praktyki
opiekuńczo-wychowawczej

.....
Data i podpis praktykanta

.....
Pieczętka i podpis dyrektora szkoły

III.3. Arkusz oceny kompetencji dydaktycznych praktykanta

Instrukcja: Proszę wstawić X w polu, które najlepiej opisuje typowe lub najczęściej obserwowane zachowania praktykanta, przyjmując oznaczenie:

- 0 – brak sytuacji do oceny tego obszaru w trakcie obserwacji;
- 1 – poważne zastrzeżenia do zachowania praktykanta w tym obszarze;
- 2 – odpowiada oczekiwaniom nauczyciela;
- 3 – rozwija się satysfakcjonująco.

Opis działań praktykanta	0 pkt.	1 pkt.	2 pkt.	3 pkt.	Uwagi:
I. Kompetencje merytoryczne praktykanta					
1. Posiada umiejętność dostosowania posiadanej wiedzy do możliwości uczniów.					
2. Samodzielnie łączy treści przedmiotowe z treściami innych przedmiotów.					
3. Swobodnie odpowiada na zadawane przez uczniów pytania.					
4. Potrafi poprawić popełnione przez uczniów błędy merytoryczne.					
5. Przestrzega zasady bezpieczeństwa pracy przy realizacji eksperymentów.					
6. Popelnia błędy merytoryczne.	Uwagi:				
II. Umiejętność sprawnego planowania, dokumentowania i kierowania lekcją					
a) Planowanie:					
1. Samodzielnie przygotowuje scenariusz/konspekt lekcji.					
2. Poprawnie określa ogólne i szczegółowe cele lekcji.					
3. Kreatywnie projektuje działania dydaktyczne					
4. Samodzielnie przygotowuje karty pracy ucznia.					
5. Samodzielnie przygotowuje sprawdziany wraz kryteriami oceniania.					
b) Prezentacja materiału:					
1. Zapoznaje uczniów z tematem, planem i celami lekcji.					
2. Jasno tłumaczy omawiane zagadnienia.					
3. Dostosowuje sposób komunikacji w toku lekcji do poziomu rozwoju uczniów.					
4. Zachowuje ciągłość w prezentacji materiału.					
5. Podaje przykłady ilustrujące omawiane zagadnienie.					
6. Prosi uczniów, by podali przykłady ilustrujące omawiane zagadnienie.					
7. Upewnia się, czy stosowane słownictwo jest zrozumiałe					
8. Przeznacza czas na zadawanie pytań.					
9. Podsumowuje przeprowadzoną lekcję lub zachęca do tego uczniów.					
10. Tłumaczy wykonanie zadania domowego.					
11. Potrafi zrealizować lekcję wg zaplanowanego scenariusza, w wyznaczonym czasie.					
12. Przeznacza czas na kontrolę realizacji zadania domowego.					
c) Wykorzystywane aktywizujących metod i formy nauczania:					

1. Stosuje różnorodne formy pracy (<i>indywidualna, zbiorowa, grupowa</i>).					
2. Poprawnie stosuje wybrane aktywizujące metody nauczania.					
3. Dostosowuje metody pracy i pomoce dydaktyczne do różnych stylów uczenia się uczniów.					
4. Organizuje pracę w uczniach w grupach zadaniowych.					
5. Przygotowuje ciekawe, czytelne pomoce dydaktyczne.					
6. Poprawnie organizuje i kontroluje pracę uczniów w małych grupach.					
7. Organizuje przestrzeń w klasie odpowiednio do realizowanych celów lekcji zajęć (<i>ustawienie stolików, dekoracje</i>)					
8. W sposób zrozumiały dla uczniów formułuje instrukcje/polecenia do zadań.					
9. Wykorzystuje w czasie lekcji/ zajęć środki multimedialne i technologii informacyjnej					
d) Zachęcanie do samodzielności w myśleniu, działaniu:					
1. Stawia pytania otwarte, problemowe.					
2. Zostawia uczniom czas do namysłu.					
3. Zachęca uczniów do stawiania pytań.					
4. Stwarza możliwość poszukiwania i rozwiązywania problemów przez uczniów.					
5. Zachęca uczniów do samodzielnego zdobywania wiedzy z wykorzystaniem technologii informacyjnej.					
e) Elastyczność w działaniu, gotowość do innowacji					
1. W miarę potrzeby wprowadza modyfikacje do planu lekcji.					
2. Nie boi się innowacji, stara się realizować własne pomysły.					
III. Ocenianie i ewaluacja					
1. Jasno określa zasady oceniania pracy (zgodnie z PSO) i przestrzega ich przy sprawdzaniu prac uczniów.					
2. Stosuje różne metody oceniania.					
3. Przekazuje uczniom informację zwrotną na temat ich działań.					
4. Poprawnie ocenia pracę uczniów.					
5. Chętnie przyjmuje udzielane informacje zwrotne od uczniów/nauczyciela- opiekuna					
6. Szczegółowo analizuje popełniane błędy i szuka sposobów doskonalenia własnego warsztatu pracy.					
IV. Autoprezentacja					
1. Swoją postawą i zachowaniem prezentuje pewność i spokój.					
2. Mówi głośno, wyraźnie.					
3. Swobodnie porusza się po klasie.					
4. Przejawia zainteresowanie tematem.					
V. Kontakt praktykanta z uczniem/klasą:					
1. Przejawia pozytywny stosunek do uczniów (<i>słowa, gesty, spojrzenia</i>).					
2. Stara się nawiązywać kontakt z całą klasą (<i>kontakt wzrokowy, kierowanie pytań, poruszanie się po klasie itp.</i>).					
3. Uważnie słucha wypowiedzi uczniów.					

VI. Motywowanie uczniów					
1. Stara się wzbudzić zainteresowanie tematem.					
2. Wprowadzając nowe treści odwołuje się do wiedzy uprzedniej uczniów.					
3. Informuje uczniów o celu wykonywanych zadań.					
4. Zachęca do pracy poprzez pochwały, docenianie wysiłku.					
5. Wzmacnia pozytywne zachowania uczniów na lekcji.					
6. W miarę potrzeby aktywizuje uczniów dodatkowymi zadaniami.					
VII. Utrzymywanie dyscypliny/kierowanie zespołem klasowym/zapewnienie bezpieczeństwa					
1. Ustala z uczniami jasne zasady pracy na lekcji.					
2. Szybko, nie zakłócając przebiegu lekcji, reaguje w sytuacji naruszenia ustalonych reguł.					
3. Uczniów zakłócających przebieg lekcji aktywizuje przez działanie (<i>podejście do tablicy, odczytanie fragmentu tekstu itp.</i>).					
4. Mówi o swoich uczuciach, gdy zachowanie uczniów stanowi dla niego problem.					
5. Pomaga uczniom w wyrażaniu własnych uczuć na temat doświadczanych na lekcji problemów.					
VIII. Umiejętność indywidualizacji pracy z uczniami (w tym z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym)					
1. Zwraca się do uczniów po imieniu.					
2. Docenia pomysły uczniów.					
3. Stwarza możliwość pracy indywidualnej.					
4. Różnicuje tempo pracy uczniów w czasie lekcji.					
5. Różnicuje trudność wykonywanych zadań przez uczniów w czasie lekcji.					
6. Różnicuje trudność zadania (i/lub sposób realizacji) w ramach pracy domowej.					
7. Uwzględnia w pracy na lekcji zalecenia do pracy z uczniem ze specjalnymi problemami edukacyjnymi					
8. Podejmuje próby rozwiązania pojawiających się trudności w nauce uczniów ze specjalnymi problemami edukacyjnymi					
IX. Umiejętność autorefleksji i rozwijania osobistych kompetencji dydaktycznych					
1. Analizowanie własnych działań dydaktycznych					
2. Dążenie do uzyskania informacji zwrotnych na temat swoich działań dydaktycznych.					
3. Zbieranie informacji na temat doświadczeń innych nauczycieli przedmiotu kierunkowego i lub przedmiotów pokrewnych					
4. Poszukiwanie literatury do samokształcenia i form doskonalenia kompetencji dydaktycznych					
5. Posługiwanie się zasadami i normami etycznymi w pracy dydaktycznej					
 Ogólna ocena kompetencji dydaktycznych praktykanta (skala ocen od 2,0 do 5,0):					